

Rederowa, Danuta

Zgromadzenie ogólne Sekcji Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 11/1-2, 188-190

1966

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA ZAGRANICZNA

ZGROMADZENIE OGÓLNE SEKCJI HISTORII NAUKI
MIĘDZYNARODOWEJ UNII HISTORII I FILOZOFII NAUKI

W czasie XI Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki, w dniu 25 VIII 1965 w Warszawie, w gmachu Uniwersytetu Warszawskiego, oraz w dniu 28 VIII w Krakowie, w Collegium Maius, obradowało Zgromadzenie Ogólne Sekcji Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki¹. Poprzedziło te posiedzenia zebranie Rady Sekcji (25 VIII w Warszawie) oraz zebrania jej komisji naukowych.

Zgromadzeniu Ogólnemu przewodniczył V. Ronchi (Włochy), przewodniczący Rady Sekcji Historii Nauki. Obecni byli członkowie Rady w osobach: A. T. Grigorjan (ZSRR, wiceprzewodniczący), W. Paton (Wielka Brytania), A. Kobori (Japonia), D. A. Wittop Koning (Holandia, skarbnik), R. Taton (Francja, sekretarz) oraz przedstawiciele 18 komitetów narodowych, reprezentujących 18 państw. Byli to delegaci: Belgii, Czechosłowacji, Danii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Izraela, Japonii, Kanady, Monako, NRD, NRF, Polski, Stanów Zjednoczonych, Węgier, Wielkiej Brytanii, Włoch i ZSRR. Polskę na pierwszym posiedzeniu reprezentowali: J. Bukowski i B. Suchodolski, na drugim posiedzeniu J. Bukowskiego zastąpił E. Olszewski². Wśród 18 komitetów narodowych trzy: Danii, NRD i Monako, zostały przyjęte na pierwszym posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego na członków Sekcji. Ponieważ jednocześnie opuściły Sekcję dwa komitety narodowe: Chin i Grecji, w skład Sekcji wchodzi obecnie 30 państw.

Pierwsza część posiedzenia poświęcona była sprawozdaniom. V. Ronchi, przewodniczący, omówił w sposób zwięzły działalność Sekcji w okresie minionego trzylecia, podkreślając stopniowy rozwój Sekcji, o czym świadczy m. in. stale zwiększająca się liczba uczestników kongresów historii nauki. Zacieśnia się ostatnio współpraca pomiędzy dwoma sekcjami Unii przy jednoczesnym współdziałaniu pomiędzy poszczególnymi uniami, wchodzącymi w skład Międzynarodowej Rady Unii Naukowych (ICSU). Przykład tej współpracy stanowiło sympozjum w Hamburgu zorganizowane wspólnie przez Międzynarodową Unię Astronomiczną i Sekcję Historii Nauki³.

Sprawozdanie z czynności i wydawnictw Sekcji przedstawił jej sekretarz, R. Taton. Od 1962 r. odbyło się pod egidą Sekcji kilka spotkań międzynarodowych: pierwszym z nich było sympozjum, poświęcone ogólnym problemom historii nauki i techniki, które obradowało w Polsce, w Jabłonnie w 1963 r.⁴; następne dotyczyło zagadnienia rozwoju biologii morskiej (Banyuls, Francja, 1963); trzecim było wspomniane wyżej sympozjum historii astronomii w Hamburgu w 1964 r., wreszcie we Florencji i Pizie w 1964 r. odbyło się sympozjum poświęcone Gali-

¹ Por. sprawozdanie z poprzednich posiedzeń Zgromadzenia Ogólnego Sekcji w nrze 3/1963 „Kwartalnika” (s. 470) oraz tekst statutu Sekcji w nrze 3/1965 (s. 484). Zob. też sprawozdanie z omawianego tu posiedzenia w nrze 72—73 „Archives Internationales d'Histoire des Sciences” za lipiec—grudzień 1965, s. 273.

² Polska jest reprezentowana na zgromadzeniach Sekcji przez dwóch oficjalnych delegatów, tzn. dysponuje 2 głosami. Zgodnie ze statutem (art. 13 i art. 22) liczba głosów zależna jest od wysokości składki rocznej. Większą od Polski liczbą głosów rozporządzają: Japonia (3 głosy), Francja, NRF i Włochy (po 4 głosy), Stany Zjednoczone, Wielka Brytania i ZSRR (po 5 głosów).

³ Por. sprawozdanie z tego sympozjum w nrze 3/1965 „Kwartalnika”, s. 490.

⁴ Por. sprawozdanie z tego sympozjum w nrze 1/1964 „Kwartalnika”, s. 143; materiały tego sympozjum zostały opublikowane w „Organonie”, t. 1, 1964.

leuszowi⁵. Działalność wydawnicza objęła materiały kilku konferencji międzynarodowych, a w szczególności *Actes X Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki*, nr 58—69 „Archives Internationales d'Histoire des Sciences” oraz 2 tomy wydawanego przy współpracy Sekcji „Organonu”. Skarbnik, D. A. Wittop-Koning, wskazał na nieco lepszą niż dawniej sytuację finansową Sekcji, na której dochody (ok. 5 tys. dolarów rocznie) składają się głównie wpływy ze składek członkowskich i subwencja z ICSU. Sekcja wspomaga jedynie przedsięwzięcia urządzane pod jej egidą, nie ma jednak możliwości finansować ich wystarczająco.

W dalszym ciągu obrad Zgromadzenie rozpatrzyło pracę komisji naukowych Sekcji.

Do prac, którymi interesowała się Komisja Bibliografii, należy przygotowanie katalogu dawnych globusów⁶ oraz wydanie krytyczne prac Newtona. Do komisji należą reprezentanci: Danii, Francji, Hiszpanii, Jugosławii, NRF, Polski, Stanów Zjednoczonych, Turcji, Wielkiej Brytanii, Włoch. Przedstawicielem Polski jest A. Birkenmajer. Na przewodniczącego komisji powołano I. B. Cohena (Stany Zjednoczone).

Głównym zadaniem Komisji Dokumentacji jest publikowanie zeszytów „Bulletin Signalétique”. Biuletyn ten został ostatnio udoskonalony oraz rozszerzony, zawiera on ponad 4000 pozycji rocznie. Ponadto przygotowuje się reedycję *Bibliografii historii nauki i techniki*, wydanej w 1954 r. przez F. Russo. Współpracują z komisją: Argentyna, Austria, Belgia, Francja, Japonia, Jugosławia, Polska, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, ZSRR. Z ramienia Polski wchodzi do komisji Z. Skubała-Tokarska. Przewodniczącym komisji jest J. Pogriebyski (ZSRR).

Komisja Nauczania zajmowała się zbieraniem informacji o nauczaniu historii nauki w krajach członkowskich. Należą do tej komisji: Czechosłowacja, Francja, Holandia, NRF, Polska, Rumunia, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, ZSRR. Ze strony Polski do komisji wchodzi: E. Olszewski i B. Suchodolski. Przewodniczącym komisji jest L. P. Williams (Stany Zjednoczone).

Stworzona w 1956 r. w celu przygotowania inwentarza dawnych aparatów naukowych Komisja Przyrzędów Naukowych kontynuuje prace nad tym inwentarzem⁷. Ponieważ nie zdołano uzgodnić, jakimi kryteriami należy się kierować w doborze materiału do zamierzonego inwentarza, postanowiono dalsze prace prowadzić w dwóch grupach. Pierwsza zajmie się przyrządami o wartości historycznej (ze względu na konstrukcję lub dekorację), druga zaś aparatami, które wpłynęły bezpośrednio na postęp nauki. Do komisji wchodzi liczni przedstawiciele wielu państw: Austrii, Czechosłowacji, Hiszpanii, Holandii, Francji, Luksemburga, NRD, NRF, Polski, Portugalii, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Szwecji, Tunisu, Wielkiej Brytanii, Włoch, ZSRR. Polski świat naukowy reprezentują w komisji: T. Przypkowski i B. Suchodolski. Na przewodniczącego komisji powołano F. R. Maddisona (Wielka Brytania).

Komisja Wydawnictw stwierdziła, że reorganizacja wydawnictwa „Archives Internationales d'Histoire des Sciences” spowodowała przejściowe opóźnienie w publikacji czasopisma, niemal że wyrównane w drugiej połowie 1965 r. Członkami komisji są przedstawiciele: Argentyny, Belgii, Hiszpanii, Francji, Japonii, NRF, Polski, Stanów Zjednoczonych, Turcji, Wielkiej Brytanii, Włoch, ZSRR. Polskę reprezentuje W. Voisé. Redaktorem naczelnym „Archives” został M. D. Grmek (Jugosławia—Francja).

⁵ Por.: W. Voisé, *Włoskie imprezy roku Galileusza. Refleksje obserwatora*, „Kwartalnik”, nr 3/1965.

⁶ Por. w nrze 4/1963 „Kwartalnika” (s. 622) informację o sympozjum Związku Miłośników Zabytkowych Globusów.

⁷ Por. sprawozdanie z posiedzenia tej komisji w nrze 4/1963 „Kwartalnika”, s. 621.

Powołany do życia przed 3 laty Komitet Einsteinowski przygotował sympozjum, które obradowało w czasie XI Kongresu⁸, a poświęcone było 60-leciu szczególnej teorii względności. Chociaż w założeniu komitet powstał dla celów doraźnych, potrzeba wydania korespondencji Einsteina sprawiła, iż okres jego trwania przedłużono na dalsze trzy lata. W skład komitetu wchodzi uczeni następujących państw: Danii, Francji, NRF, Polski, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, ZSRR. Ze strony Polski do Komitetu wchodzi L. Infeld. Przewodniczącym komitetu jest B. Kuzniecowa (ZSRR).

Zgromadzenie Ogólne powołało jeszcze dwa komitety, oba na wniosek delegacji polskiej. Komitet Kopernikowski, mający na celu przygotowania obchodu 500-lecia urodzin wielkiego polskiego astronoma, skupił przedstawicieli: Danii, Francji, NRD, NRF, Polski, Stanów Zjednoczonych, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Włoch, ZSRR. W imieniu Polski do komitetu weszli: A. Birkenmajer jako przewodniczący, J. Bukowski i J. Dobrzycki w charakterze członków sekretariatu, (do którego należy też J. R. Ravetz z Wielkiej Brytanii) oraz E. Rybka.

Komitet roboczy dla współpracy międzynarodowej w dziedzinie historii techniki ma za zadanie pozyskanie współpracy najpoważniejszych ośrodków i placówek, zajmujących się historią techniki i przedstawienie projektu najwłaściwszej międzynarodowej organizacji badań nad tą historią. Komitet złożony jest z przedstawicieli Francji, Polski, Stanów Zjednoczonych i ZSRR. Polskę reprezentuje w komitecie E. Olszewski, przewodniczącym zaś jego jest M. Daumas (Francja).

Zgromadzenie Ogólne nie powzięło ostatecznej decyzji w sprawie wyznaczenia dalszych języków — oprócz angielskiego, francuskiego i rosyjskiego — jako języków kongresowych Sekcji, odkładając sprawę do następnego posiedzenia.

Zgromadzenie dokonało wyboru nowych władz Sekcji, których skład przedstawia się następująco:

przewodniczący:	V. Ronchi (Włochy)
I wiceprzewodniczący:	I. B. Cohen (Stany Zjednoczone)
II wiceprzewodniczący:	A. T. Grigorian (ZSRR)
członkowie:	B. Suchodolski (Polska)
	W. D. M. Paton (Wielka Brytania)
skarbnik:	D. A. Wittop Koning (Holandia)
sekretarz:	R. Taton (Francja).

Zgromadzenie przyjęło propozycję delegacji francuskiej, by następny, dwunasty Kongres Historii Nauki odbył się w 1968 r. w Paryżu, zapewne w początkach września.

Na zakończenie przewodniczący V. Ronchi podziękował w imieniu obecnych prof. B. Suchodolskiemu jako przewodniczącemu Komitetu Organizacyjnego XI Kongresu za wielką gościnność i wzorowe przygotowanie obrad kongresu.

Danuta Rederowa

Holandia

ODZNACZENIE PROF. R. HOOYKAASA

W dniu 16 lutego br. w ambasadzie polskiej w Hadze odbyła się uroczystość dekoracji Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski Reijera Hooykaasa, profesora uniwersytetu w Amsterdamie. Rada Państwa nadała prof. Hooykaasowi

⁸ Por. w niniejszym numerze sprawozdanie z Kongresu, s. 165.